

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/12/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8816200176
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8816200176.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Martina Kopinu v právnej veci žalobcu: Slovak Telecom a.s. so sídlom v Bratislave, Karadžičova 10, IČO: 35 763 469, právne zastúpený: JUDr. Peter Škerlík, advokát so sídlom v Dolnom Kubíne, ul. J. Ťatliaka 2051/8, proti žalovanému: X. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XX, o zaplatenie 484,75 EUR s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 11C/5/2016 - 73 zo dňa 07.09.2016 takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e s a rozsudok vo výroku, ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a vo výroku o trovách konania.

II. Náhrada trov odvolacieho konania sa stranám n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť cenu telekomunikačnej služby (tzv. hovorné) 302,60 Eur s 5,05 % úrokom z omeškania od 26.11.2015 do zaplatenia v pravidelných mesačných splátkach vo výške 30,-eur mesačne, ktoré sú splatné vždy do konca toho ktorého mesiaca počnúc mesiacom október 2016 do úplného uhradenia celej dlžnej sumy pod následkami straty výhody splátok. Vo zvyšku (o zmluvné pokuty a upomienky) návrh zamietol s odôvodnením ich neprijateľnosti a vyslovil, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 24 %.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, a to proti výroku, ktorým súd návrh čiastočne zamietol a proti rozhodnutiu o trovách konania. V odvolaní žalobca napádal spotrebiteľský charakter zmluvy a uviedol, že správanie sa žalovaného svedčí skôr o tom, že nemal záujem byť spotrebiteľom, ale lacno prísť k mobilnému telefónu a potom telefonovať „koľko sa bude dať“. Zmluvnú pokutu ani poplatky za upomienky nepovažuje za neprimerané a poukázal na to, že žalovaný uzatvoril zmluvu slobodne. Žalobca má za to, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 až § 381 zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli súdu. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol vo výroku vecne správne.

4. Súd prvej inštancie vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie

rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje, a len pre zdôraznenie správnosti dopĺňa.

5. Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

6. Podľa ustanovenia § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

7. Podľa ustanovenia § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

8. Spotrebiteľ je definovaný ako osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Pre posúdenie, či ide o spotrebiteľský vzťah nie je rozhodujúci úmysel spotrebiteľa plniť alebo neplniť zmluvné povinnosti. Žalobca tvrdí, že žalovaný mal pri uzatváraní zmluvy v úmysle len vyžiť služby žalobcu bez toho, aby si sám plnil zmluvné povinnosti, avšak toto tvrdenie žalobcu nebolo nijakým spôsobom preukázané. Z obsahu spisu tiež nevyplýva, že by žalovaný pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. V zmluve o poskytovaní verejných služieb a dodatku je označený aj ako fyzická osoba. V prípade pochybností, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ). Existujúce pochybnosti je potrebné odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť len tvrdenie žalobcu o tom, že osoba, s ktorou vstupoval do zmluvného vzťahu nemala záujem byť spotrebiteľom. S poukazom na interpretačné ustanovenie § 54 Občianskeho zákonníka je namieste pri pochybnostiach o obsahu zmluvy výklad priaznivejší pre spotrebiteľa, t. j., že dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy je na žalobcovi (ako veriteľovi). Vzhľadom na uvedené odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie uzavrel, že zmluva je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

9. Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o poskytovaní verejných služieb a jej dodatok túto charakteristiku spĺňajú. Zmluvné podmienky žalovaný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

10. Smernica rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoja ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa článku 6 smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku a to v záujme vyššej kvality života.

11. Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

12. Občiansky zákonník za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. k) považuje aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Občiansky zákonník s takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ustanovení § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

13. Keďže ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (40a OZ) ide o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihladať z úradnej povinnosti.

14. Ustanovenie § 544 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkom pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať si zmluvnú pokutu. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje

peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, avšak nemôže byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ustanovení § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

15. V prejednávanej veci výška zmluvnej pokuty v dodatku k zmluve o poskytovaní verejných služieb mala okrem sankčnej a prevenčnej funkcie predstavovať aj paušalizovanú náhradu škody spôsobenej žalobcovi v dôsledku porušenia záväzku viazanosti vzhľadom na benefity, ktoré žalobca poskytol žalovanému a patrila za porušenie vymenovaných zmluvných povinností, čo je zrejme z bodu 3 dodatku. Takéto označenie postihujúce rôzne porušenia povinností zo strany spotrebiteľa je neakceptovateľné. Na tom nemení nič ani fakt, že žalobca sa snažil pri zmluvnej pokute zohľadniť časový aspekt porušenia zmluvných povinností. Nie každé porušenie povinností je rovnakej intenzity a významu. Rovnako pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty, ktoré vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho ktorého porušenia povinností a ani výšku pohľadávky vzniknutej porušením záväzku predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinností uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu. Pri posudzovaní primeranosti zmluvnej pokuty je rovnako potrebné brať do úvahy aj reálnu ujmu, ktorá porušením povinností vznikne.

16. Neprijateľnosť zmluvnej pokuty vidí odvolací súd aj v tom, že zmluvná pokuta je v zmluve uvedená jednostranne, postihuje len spotrebiteľa a dodávateľ v prípade porušenia svojich zmluvných povinností sankcionovaný nie je.

17. Navyše zmluvná pokuta je vopred pripravená vo formulárovej zmluve, a napriek tomu, že základ jej určenia bol do zmluvy dopísaný až pri jej uzatváraní, spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť jej výšku ani obsah. Musel buď zmluvu vrátane zmluvnej pokuty ako celok prijať alebo odmietnuť. Zmluvná pokuta teda nebola individuálne dojednaná.

18. V bode 1. písm. c) Dodatku je obsiahnutý záväzok podniku - žalobcu zabezpečiť účastníkovi - žalovanému predaj mobilného telefónu za akciovú kúpnu cenu, čo predstavuje zľavu poskytnutú žalovanému z dôvodu doby viazanosti. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na, že základ pre výpočet zmluvnej pokuty (200,00 Eur) prevyšuje neakciovú cenu mobilného telefónu (179,00 Eur). Za takejto situácie sa ľahko môže stať, že spotrebiteľ bude povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo vyššej sume, ako je bežná predajná cena mobilného telefónu.

19. Súd opätovne zdôrazňuje, že nijako nespochybňuje význam zmluvnej pokuty a uznáva účelnosť, pokiaľ ide však o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú dohodu o zmluvnej pokute, ktorá obstoja v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy.

20. Vo vzťahu k upomienkam odvolací súd uvádza, že cenník, v ktorom v zmysle vyjadrenia žalobcu mala byť stanovená výška poplatku za upomienku nie je obsahom spisu. Žalobca je za účelom preukázania opodstatnenosti ním uplatňovaného nároku podľa § 79 ods. 2 O.s.p. (resp. 132 ods. 3 CSP) povinný k návrhu pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva. Súd v sporovom konaní nie je povinný žalobcu vyzývať na predloženie dôkazov, resp. sám si iniciatívne zaobstarávať dôkazy. Odvolací súd zároveň uvádza, že upomienka nemôže mať sankčný charakter, v opačnom prípade by totiž mala povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné, netransparentné a dodávateľovi umožňuje voči spotrebiteľovi za porušenie zmluvných povinností požadovať viacnásobný postih (zmluvná pokuta, poplatok za upomienku, úroky z omeškania a pod.) a takýto stav spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Poplatok za upomienku nemožno chápať ani ako poplatok za službu, plnenie, ktoré je poskytované spotrebiteľovi. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co/350/2012 zo dňa 22.05.2014, v ktorom krajský súd uviedol: „Poplatky za služby spojené s administratívnou

agendou (poplatky za výzvy a poplatky za upomienky) predstavujú plnenia, ktoré nie sú v záujme spotrebiteľa a konanie banky - navrhovateľa spočívajúce v účtovaní takýchto poplatkov možno hodnotiť vo vzťahu k spotrebiteľovi ako poškodzujúce. Preto s poplatkami za takéto plnenia sa spája záver o ich neprijateľnosti. Pre spotrebiteľa je vždy neprijateľné spolatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak tieto sú poskytované vo vlastnom záujme dodávateľa.“ Odvolací súd sa s týmito závermi v plnom rozsahu stotožňuje. Z uvedeného teda vyplýva, že za upomienku by bolo možné žalobcovi priznať len preukázateľne vynaložené náklady, ktoré mu v súvislosti s vystavením a zaslaním upomienky vznikli. V konaní žalobca vynaloženie takýchto nákladov nijako nepreukázal.

21. K otázke poplatku za upomienku odvolací súd záverom dodáva, že žalobca zaslanie upomienky nepreukázal. Žalobca v odvolaní tvrdí, že upomienky sú súčasťou faktúr. Odvolací súd pravdivosť tohto tvrdenia nijako nespochybňuje, avšak faktúra preukazuje len to, že žalobca tieto upomienky žalovanému vyúčtoval, nepreukazuje však, že žalovanému boli upomienky zaslané.

22. Žalobca ďalej namieta, že žalovaný uznal nárok čo do dôvodu aj výšky. K uznaniu nároku došlo prostredníctvom splnomocnenej zástupkyne, ktorá na takéto právny úkon nebola oprávnená. Žalovaný splnomocnil svoju matku na zastupovanie na pojednávaní. Ide o procesnú plnú moc, ktorá neoprávňuje splnomocnenú osobu na úkony, ktoré majú hmotnoprávne následky. Zo splnomocnenia nevyplýva, že by bola matka žalovaného oprávnená uznať dlh, čo je úkon s významnými hmotnoprávnymi následkami.

23. K aplikácii zákona 610/2003 Z.z. namiesto zákona 351/2011 Z.z. odvolací súd dodáva, že ide o obdobnú právnu úpravu, a aplikácia zákona 610/2003 Z.z. nemá za následok odlišné rozhodnutie, ako keby súd postupoval podľa zákona č. 351/2011 Z.z..

24. Za takýchto okolností správne súd prvej inštancie žalobu o plnenie zo zakázaných zmluvných pokút a poplatkov za upomienky zamietol.

25. Vzhľadom na čiastočný úspech žalobcu odvolací súd konštatuje, že správne výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

26. Majúc na zreteli uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti s osvojením si jeho dôvodov ako správny potvrdil podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP.

27. Žalobca v odvolaní úspech nemal a žalovaný si trovy neuplatnil, ani mu žiadne preukázateľné trovy nevznikli, čomu zodpovedá aj výrok o náhrade trov odvolacieho konania postupom podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

28. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť - s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).